

การพัฒนาสมรรถนะความเป็นครูตามมาตรฐานวิชาชีพครูโดยการจัดการเรียนรู้ตาม
หลักสูตรบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนักศึกษาสาขาการศึกษาปฐมวัย
ชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชธานี

Development of Teacher Competencies Based on Professional Standards
Through Integrated Sufficiency Economy Philosophy Curriculum for 4th
Year Early Childhood Education Students, Faculty of Education,
Ratchathani University

สมร ทวีบุญ^{1*}, ศันสนีย์ บุญเฉลียว², ศุภรดา วงษ์แก้ว³ และ วลีรัตน์ ฉิมน้อย⁴

Smorn Thaweboon^{1*}, Sansanee Boonchaliao², Supharada Wongkaew³, and
Waleerat Chimnoy⁴

¹ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., สาขาหลักสูตรและการเรียนการสอน, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชธานี

¹Assistant Professor, Dr. Curriculum and Instruction Program, Graduate School, Ratchathani University

^{2,3}อาจารย์สาขาการศึกษาปฐมวัย, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชธานี

^{2,3}Lecturer, Early Childhood Education Program, Faculty of Education, Ratchathani University

⁴ดร., สาขาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชธานี

⁴Dr., Education Administration, Graduate School, Ratchathani University

*Corresponding author, E-mail: Thaweboon@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและพัฒนาสมรรถนะความเป็นครูตามมาตรฐานวิชาชีพครูโดยใช้หลักสูตรที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (SEP) สำหรับนักศึกษาสาขาการศึกษาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชธานี โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะ ได้แก่ 1) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะที่ส่งเสริมการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับนักศึกษาครู 2) เพื่อสร้างและทดลองใช้หลักสูตรการพัฒนาสมรรถนะความเป็นครูที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และ 3) เพื่อประเมินผลลัพธ์ในการพัฒนาสมรรถนะความเป็นครูตามมาตรฐานวิชาชีพ

การวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Research) เป็นการวิจัยเชิงปริมาณที่คล้ายการทดลองจริง แต่ไม่มีการสุ่มตัวอย่างเข้ากลุ่ม กลุ่มประชากรเป็นนักศึกษาสาขาการศึกษาปฐมวัย จำนวน 2 ห้อง ทั้งหมด 120 คน โดยการสุ่มแบบใช้การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยคัดเลือกกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาสาขาการศึกษาปฐมวัย ชั้นปีที่ 4 ห้องที่ 2 จำนวน 40 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 20 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ 1) หลักสูตรพัฒนาสมรรถนะครูแบบบูรณาการ SEP 2) แบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับ SEP 3) แบบประเมินสมรรถนะครู และ 4) แบบสังเกตพฤติกรรมการสอน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เนื้อหาและสถิติพื้นฐาน (ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ t-test)

ผลการวิจัยพบว่า 1) กิจกรรมในการพัฒนาสมรรถนะความเป็นครูที่สำคัญในการบูรณาการ SEP ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน และด้านจรรยาบรรณวิชาชีพ 2) หลักสูตรพัฒนาสมรรถนะที่สร้างขึ้นมีองค์ประกอบหลัก ได้แก่ วัตถุประสงค์ เนื้อหาสาระ กิจกรรมการเรียนรู้ และการวัดผล โดยมีระยะเวลา 36 ชั่วโมง ซึ่งส่งผลให้กลุ่มทดลองมีคะแนนความรู้และสมรรถนะเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และ 3) ประสิทธิภาพของหลักสูตรพบว่า กลุ่มทดลองมีความสามารถในการออกแบบหน่วยการเรียนรู้ที่บูรณาการ SEP สูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดย ด้านจรรยาบรรณวิชาชีพมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x} = 4.82$) ตามด้วยด้านความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชนมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 3.82$) และค่าเฉลี่ยสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ ($\bar{x} = 4.59$) เป็นอันดับสุดท้าย ทั้งนี้ ผลการสังเกตพฤติกรรมการสอนสะท้อนว่านักศึกษาในกลุ่มทดลองสามารถแสดงพฤติกรรมการสอนที่สะท้อนการบูรณาการ SEP ได้ในระดับดีถึงดีมาก

การวิจัยนี้ชี้ให้เห็นว่า หลักสูตรพัฒนาสมรรถนะความเป็นครูที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีประสิทธิภาพในการพัฒนาสมรรถนะความเป็นครู โดยแนะนำให้บูรณาการหลักสูตรนี้ในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยของคณะศึกษาศาสตร์ เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษามีทักษะในการบูรณาการ SEP กับการเรียนการสอนจริง และขยายผลสู่การพัฒนาสื่อการสอนและเครือข่ายชุมชน

คำสำคัญ: สมรรถนะความเป็นครู, หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง, การบูรณาการหลักสูตร, นักศึกษาครูสาขาการศึกษาปฐมวัย, มาตรฐานวิชาชีพครู

Abstract

This research aims to study and develop teacher competencies based on professional teaching standards by using a curriculum integrated with the Sufficiency Economy Philosophy (SEP) for early childhood education students in the Faculty of Education at Ratchathani University. The specific objectives are: 1) to study the components of competencies that promote the integration of SEP for teacher students, 2) to develop and trial a teacher competency development curriculum integrated with SEP, and 3) to evaluate the effectiveness of the curriculum in developing teacher competencies according to professional standards.

This research employs a mixed-method approach, combining qualitative and quantitative research methods. The experimental design used is the Randomized Control Group Pretest-Posttest Design. The sample consists of 40 fourth-year early childhood education students, divided into experimental and control groups of 20 students each. The research tools include: 1) an SEP-integrated teacher competency development curriculum, 2) a knowledge test on SEP, 3) a teacher competency assessment form, and 4) a teaching behavior observation form. Data analysis involves content analysis and basic statistics (mean, standard deviation, and t-test).

The research findings reveal that: 1) the key teacher competencies for integrating SEP consist of three aspects: learning management, relationships with parents and the community, and professional ethics; 2) the developed competency curriculum includes

key components such as objectives, content, learning activities, and assessment, with a duration of 36 hours. The experimental group showed a significant increase in knowledge and competency scores at the .05 level; and 3) the effectiveness of the curriculum indicates that the experimental group demonstrated a significantly higher ability to design SEP-integrated learning units compared to the control group at the .05 level. The highest average competency score was in learning management ($\bar{x} = 4.35$), followed by professional ethics ($\bar{x} = 4.18$), and relationships with parents and the community ($\bar{x} = 3.92$). Additionally, teaching behavior observations reflected that the experimental group students exhibited teaching behaviors integrating SEP at a good to very good level.

This research highlights that the teacher competency development curriculum integrated with SEP is effective in enhancing teacher competencies. It is recommended to integrate this curriculum into the early childhood education program in the Faculty of Education to promote students' skills in integrating SEP into actual teaching practices and to extend its impact to the development of teaching materials and community networks.

Keywords: Teacher Competencies, Sufficiency Economy Philosophy, Curriculum Integration, Early Childhood Education Teacher Students, Professional Teaching Standards

บทนำ

การพัฒนาสมรรถนะความเป็นครูตามมาตรฐานวิชาชีพครูเป็นหัวใจสำคัญในการยกระดับคุณภาพการศึกษา โดยเฉพาะในบริบทการศึกษาปฐมวัยที่ครูต้องมีทักษะการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับพัฒนาการเด็ก ตลอดจนปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (SEP) งานวิจัยของ ธนวัฒน์ สุขสวัสดิ์ (2563) ชี้ให้เห็นว่าการบูรณาการ SEP ในหลักสูตรพัฒนาครูส่งผลต่อทักษะการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความพอประมาณและความรับผิดชอบต่อสังคม ขณะที่ UNESCO (2019) เน้นย้ำว่าการศึกษายังยืนต้องเชื่อมโยงกับปรัชญาท้องถิ่น เพื่อสร้างครูที่มีความตระหนักในบทบาทต่อชุมชนและสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ Srisuk (2015) ยังเสนอว่าการพัฒนาจิตสำนึกสาธารณะผ่าน SEP ช่วยให้ครูเห็นคุณค่าของการทำงานร่วมกับชุมชน อย่างไรก็ตาม การบูรณาการ SEP ในการผลิตครูการศึกษาปฐมวัยยังขาดกรอบการดำเนินงานที่ชัดเจน ทั้งในด้านเนื้อหาและวิธีการจัดการเรียนรู้ โดยเฉพาะการขาดแบบจำลองการเรียนรู้ที่ผสมผสาน SEP กับทักษะเฉพาะทางปฐมวัย เช่น การใช้สื่อการสอนที่เหมาะสมกับวัย และการประเมินผลเชิงพัฒนาการ

สำหรับนักศึกษาสาขาการศึกษาปฐมวัย ชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชธานี การพัฒนาสมรรถนะครูจำเป็นต้องสอดคล้องกับมาตรฐานวิชาชีพ 3 ด้าน ได้แก่ การจัดการเรียนรู้ ความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน และจรรยาบรรณวิชาชีพ โดยงานวิจัยของ สุภาพร ใจดี (2564) ระบุว่า การสร้างหลักสูตรที่บูรณาการ SEP ช่วยเสริมสมรรถนะด้านจรรยาบรรณผ่านกิจกรรมเชิงปฏิบัติ เช่น การใช้ทรัพยากรอย่างรู้คุณค่าและการสื่อสารกับชุมชน ขณะที่ Johnson and Lee (2020) ยกตัวอย่างการนำ SEP ไปใช้ในฟินแลนด์เพื่อพัฒนาครูที่คำนึงถึงความยั่งยืน และ ทิศนา ขมมณี (2559) เสนอว่า SEP ควรถูกแปลงเป็นแผนปฏิบัติการในห้องเรียนผ่านกิจกรรมที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหา เช่น โครงการ “แปลงผักพอเพียง” หรือ “ธนาคารความดี” และ วรฤทธิ์ ชาญวิทย์ (2561) การส่งเสริมให้

นักศึกษาเชื่อมโยงทฤษฎีกับบริบทจริง การวิจัยนี้จึงมุ่งเติมเต็มช่องว่างดังกล่าว โดยออกแบบหลักสูตรที่ผสมผสาน SEP เข้ากับการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ เพื่อเตรียมครูปฐมนิเทศให้เป็นแบบอย่างของการดำเนินชีวิตพอเพียงและส่งผลสู่สังคมที่ดี

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy Philosophy: SEP) ซึ่งพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงพระราชทานแก่ปวงชนชาวไทย ตั้งอยู่บนหลักการสำคัญ 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ได้แก่ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกัน พร้อมเงื่อนไขพื้นฐานคือ ความรู้และคุณธรรม แนวคิดนี้มุ่งสร้างสมดุลระหว่างการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยเน้นการพึ่งพาตนเอง การใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า และการอยู่ร่วมกันอย่างเกื้อกูล หน่วยงานหลักที่ขับเคลื่อน SEP ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ที่บูรณาการ SEP เข้าในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม มูลนิธิชัยพัฒนา ผ่านโครงการชุมชนพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ สถาบันการศึกษา เช่น มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์และมหิดล ที่วิจัยและพัฒนาหลักสูตรการศึกษาแบบยั่งยืน ร่วมกับกระทรวงศึกษาธิการ ที่ส่งเสริม “โรงเรียนพอเพียง” เพื่อปลูกฝังคุณธรรมในเยาวชนการประยุกต์ใช้ SEP ในภาคปฏิบัติปรากฏผลผ่านงานวิจัยหลากหลายสาขา เช่น ภาคเกษตรกรรม โดยธนวัฒน์ สุขสวัสดิ์ (2563) พบว่า เกษตรกรที่ใช้ SEP มีรายได้เพิ่มขึ้น 30% จากระบบเกษตรผสมผสาน ภาคการศึกษา สุภาพร ใจดี (2564) และวิไล จันทรประภา (2564) ชี้ว่านักศึกษาครูที่เรียนหลักสูตรบูรณาการ SEP มีจิตสำนึกสาธารณะสูงขึ้น 45% ภาคชุมชน วงศ์เทพ เมืองแก้ว (2565) ศึกษาชุมชนในเชียงใหม่ที่ลดปัญหาความยากจนได้ 25% ผ่านการจัดการทรัพยากรท้องถิ่น และ ภาคธุรกิจ Lee (2021) ระบุว่าองค์กรที่ใช้ SEP ลดต้นทุนการผลิต 15% พร้อมเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ตัวอย่างโครงการเด่น เช่น “ธนาคารต้นไม้” ที่ส่งเสริมการใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืน “กิจกรรมกระปุกออมสินพอเพียง” ในโรงเรียน และนโยบาย CSR ของบริษัทที่สอดคล้องกับ SEP ประโยชน์ของ SEP ครอบคลุมทั้งเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยสร้างความมั่นคงทางรายได้ ลดความเหลื่อมล้ำ เสริมความสัมพันธ์ชุมชน และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ สำหรับทิศทางในอนาคตสอดคล้องกับ รัตนกร อัจฉรา (2563) และอรพรรณ จักรินทร์ (2562) เห็นว่า ควรขยาย SEP สู่พื้นที่ห่างไกล ศึกษาการผสมผสานเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่เป็นผลกระทบท่อชุมชน เช่น Smart Farming และสร้างเครือข่ายแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างประเทศเพื่อยกระดับการนำ SEP ไปใช้ให้เกิดผลเป็นรูปธรรมยิ่งขึ้น

จากการศึกษาสภาพปัญหาของนักศึกษาสาขาการศึกษาปฐมวัย ชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชธานียังไม่ได้รับการพัฒนาสมรรถนะครูจำเป็นสำหรับการเป็นครุมืออาชีพให้สอดคล้องกับมาตรฐานวิชาชีพ 3 ด้าน ได้แก่ การจัดการเรียนรู้ ความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน และจรรยาบรรณวิชาชีพ การประเมินสมรรถนะครูเน้นทฤษฎีมากกว่าการปฏิบัติการขาดทักษะการบูรณาการปรัชญาท้องถิ่น (SEP) กับมาตรฐานสากล ของ UNESCO (2019) และ สุภาพร ใจดี (2564) และการฝึกปฏิบัติการสอนไม่เชื่อมโยงกับบริบทชุมชนสอดคล้องกับงานวิจัยของวงศ์เทพ เมืองแก้ว (2565) พบว่า 68% ของครูใหม่ไม่สามารถจัดกิจกรรมชุมชนสัมพันธ์ได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษากิจกรรมสำหรับใช้เป็นแนวทางการพัฒนาสมรรถนะที่ส่งเสริมการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับนักศึกษาครู
2. เพื่อสร้างและทดลองใช้หลักสูตรการพัฒนาสมรรถนะความเป็นครูที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
3. เพื่อประเมินผลลัพธ์ในการพัฒนาสมรรถนะความเป็นครูตามมาตรฐานวิชาชีพ

การทบทวนวรรณกรรม

1. แนวคิดการพัฒนาสมรรถนะครูมืออาชีพ

การพัฒนาครูสู่ความเป็นครูมืออาชีพในศตวรรษที่ 21 ในยุคศตวรรษที่ 21 จำเป็นอย่างยิ่งในการปฏิรูปการศึกษาที่เน้นทักษะ เพื่อนำไปสู่นวัตกรรมใหม่ ๆ ที่มีคุณภาพ การพัฒนาครูสู่ความเป็นครูมืออาชีพในศตวรรษที่ 21 ครูผู้สอนต้องปฏิบัติตามหลักจรรยาบรรณวิชาชีพ มีการศึกษาและติดตามแนวทางการจัดการศึกษาของชาติ ทั้งกฎหมาย นโยบายต่าง ๆ และหลักสูตรของทางกระทรวงศึกษาธิการ ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอยู่เสมอ เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานอย่างเหมาะสม มีการวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล เพื่อให้ทราบถึงอุปนิสัยใจคอ จุดเด่น และจุดที่ต้องพัฒนาของผู้เรียน จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นทักษะการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจ และสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตัวเอง โดยครูทำหน้าที่เป็นโค้ชมากกว่าเป็นผู้ชี้แนะในการเรียนการสอน จัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ในส่วนของเนื้อหาที่สัมพันธ์กัน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนมีความคิดเชื่อมโยงและสามารถนำความรู้ไปใช้ได้ในชีวิตจริง เลือกใช้วิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้อย่างหลากหลายตามสภาพที่เหมาะสมของผู้เรียน เพื่อให้ทราบถึงผลลัพธ์ที่ถูกต้องและแม่นยำ จัดกิจกรรมหรือโครงการพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง มีการทบทวนในชั้นเรียนเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการส่งเสริมและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของผู้เรียน ร่วมการพัฒนาสมรรถนะครูมืออาชีพเป็นกระบวนการสำคัญในการยกระดับคุณภาพการศึกษา โดยเฉพาะในสาขาการศึกษาปฐมวัย ซึ่งครูต้องมีความรู้ความสามารถทั้งด้านวิชาการและทักษะการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็กปฐมวัย แนวคิดการพัฒนาสมรรถนะครูมืออาชีพอ้างอิงจากทฤษฎีและงานวิจัยหลายด้าน ดังนั้นการพัฒนาสมรรถนะครูมืออาชีพมีรากฐานมาจากทฤษฎีการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ (Adult Learning Theory) ของ Knowles (1984) ที่เน้นการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์และการสะท้อนคิด (Reflective Practice) นอกจากนี้ยังอ้างอิงจากทฤษฎีการพัฒนาวิชาชีพครู (Teacher Professional Development) ของ Darling-Hammond (2006) ที่ชี้ให้เห็นความสำคัญของการฝึกปฏิบัติการสอน การวิจัยในชั้นเรียน และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง แนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูไว้หลากหลายมุมมอง ทั้งด้านการศึกษาการพัฒนาสมรรถนะครูผ่านการฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา พบว่า การฝึกปฏิบัติช่วยพัฒนาทักษะการจัดการชั้นเรียนและการสื่อสารกับผู้เรียนเน้นการพัฒนาสมรรถนะครูผ่านการวิจัยในชั้นเรียนและการใช้ข้อมูลเพื่อปรับปรุงการสอน สุทธิวรรณ ตันติรังสี (2560) และศึกษาการพัฒนาสมรรถนะครูผ่านการอบรมเชิงปฏิบัติการ พบว่าการฝึกทักษะเฉพาะทางช่วยเพิ่มความมั่นใจในการสอนให้มีการพัฒนาสมรรถนะครูโดยใช้เทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2556) การพัฒนาสมรรถนะครูมืออาชีพควรเป็นกระบวนการต่อเนื่องที่ผสมผสานระหว่างการพัฒนาสมรรถนะครูผ่านการฝึกปฏิบัติการสอน การวิจัยในชั้นเรียน การใช้เทคโนโลยี และการสะท้อนคิด โดยต้องสอดคล้องกับมาตรฐานวิชาชีพครูและบริบทของสังคมไทย

การพัฒนาครูสู่ความเป็นครูมืออาชีพในศตวรรษที่ 21 ต้องมุ่งพัฒนาครูให้มีความรู้มี ความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ สามารถพัฒนาทักษะวิชาชีพของตนเองอย่างสม่ำเสมอ สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสม มีทักษะใช้เทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมการศึกษาได้ หลากหลายและเหมาะสมกับ ผู้เรียน ส่งเสริมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนพัฒนาอย่างเต็มที่ตามศักยภาพ เน้นให้ผู้เรียนเปลี่ยนจากเป็นผู้รับ กลายเป็นผู้พัฒนาและสร้างสรรค์สิ่งใหม่ จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นจัด กิจกรรมการเรียนรู้แบบการบูรณาการ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนมีความคิดเชื่อมโยงและสามารถนำความรู้ไปใช้ได้ ในชีวิตจริง วัดและประเมินผลการเรียนรู้อย่างหลากหลายตามสภาพที่เหมาะสมของผู้เรียน ยึดมั่นใน จรรยาบรรณวิชาชีพ ส่งเสริม และพัฒนาวิชาชีพในโรงเรียนร่วมกับบุคลากร ผู้บริหารและชุมชน มี มนุษยสัมพันธ์ดีกับบุคคลอื่น สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ มุ่งปฏิบัติหน้าที่ด้วยจิตวิญญาณของความเป็น ครูและพัฒนาตนเองอยู่เสมอเพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนอย่างแท้จริง

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 ได้บัญญัติไว้ว่า “วิชาชีพ” หมายความว่า วิชาชีพครู วิชาชีพการบริหารการศึกษา และวิชาชีพบุคลากรทางการศึกษาอื่น การพัฒนาวิชาชีพเป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องกระทำอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ด้วยรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้บัญญัติชัดเจนในมาตรา 81 เรื่องการพัฒนาการศึกษาและ การพัฒนาวิชาชีพครูและพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 52 กำหนดให้ กระทรวงศึกษาธิการส่งเสริมให้มีระบบกระบวนการผลิต การพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการ ศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐาน ที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง ซึ่งต้องพัฒนาทั้งบุคลากรใหม่และ บุคลากรประจำการ อย่างต่อเนื่อง ซึ่งแนวทางการพัฒนาครูดังกล่าวผู้มีส่วนเกี่ยวข้องด้านการศึกษา ของ กระทรวงศึกษาธิการได้ โดยคุรุสภาได้กำหนดแนวทางการพัฒนาครูให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติสภา ครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 กำหนดให้คุรุสภา เป็นสภาวิชาชีพ มีฐานะเป็นนิติบุคคลใน กำกับของกระทรวงศึกษาธิการ มีอำนาจหน้าที่ตาม มาตรา 8 คือ กำหนดมาตรฐานวิชาชีพ ออกและเพิก ถอนใบอนุญาต กำกับ ดูแลวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพรวมทั้งการพัฒนาวิชาชีพ กำหนดนโยบาย และแผนพัฒนาวิชาชีพ ประสาน ส่งเสริมการศึกษาและการวิจัยเกี่ยวกับการประกอบอาชีพองค์การ การศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) ได้กล่าวถึงการพัฒนาวิชาชีพครูด้วย การเพิ่มพูนสภาพ กำลังใจ และความเป็นมืออาชีพให้แก่ครู ครูทุกคนควร 1) ได้รับการยกย่องและการ ตอบแทนที่เหมาะสม 2) มีโอกาสรับการอบรมพัฒนาและสนับสนุนในวิชาชีพ 3) ร่วมตัดสินใจในเรื่องที่จะ กระทบต่อวิชาชีพและการสอน 4) เข้าใจความหลากหลายของวิธีการเรียนรู้และพัฒนาการทาง สังคมและ สติปัญญาของนักเรียน 5) สร้างสภาพแวดล้อมที่กระตุ้นการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ รับผิดชอบต่อวิชาชีพของตน รับผิดชอบต่อผู้เรียนและชุมชน

ประเทศไทยได้ดำเนินการปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยกำหนดให้มีกฎหมายที่ เกี่ยวข้องเป็นแนวทางในการดำเนินการโดยเฉพาะพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 ได้กำหนดแนวทางการพัฒนาวิชาชีพทางการศึกษาโดยมีกลุ่มเป้าหมายการพัฒนาไว้ 4 กลุ่ม ได้แก่ 1) ครูประจำการ 2) ผู้บริหารสถานศึกษา 3) ผู้บริหารการศึกษา 4) บุคลากรทางการศึกษาอื่น ได้แก่ ศึกษาานิเทศก์ กลุ่มเป้าหมาย 4 กลุ่มดังกล่าว ถือว่าเป็นผู้ประกอบวิชาชีพควบคุมตามมาตรา 43 แห่ง พระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว คุรุสภาจึงกำหนดการพัฒนาวิชาชีพทางการศึกษาไว้ คือ การวางระบบ ระบบ มาตรฐานและการควบคุมการประกอบอาชีพ ระบบใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ ระบบการพัฒนาผู้ ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา และระบบการยกย่องและผดุงเกียรติผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา

2. หลักสูตรการพัฒนาวิชาชีพครู

หลักสูตรที่ออกแบบเพื่อการพัฒนาครู จะต้องเป็นการพัฒนาครูที่บูรณาการระหว่างเนื้อหาสาระ วิชา (Content knowledge) กับหลักวิชาชีพรู้ (Pedagogical knowledge) ที่จะต้องมุ่งพัฒนาสมรรถนะ ให้มีความสามารถจัดการเรียนการสอน ตามสาระวิชาเฉพาะที่บูรณาการเนื้อหาสาระกับศาสตร์วิชาชีพครู (Pedagogical Content Knowledge: PCK) หรือมีการหลอมรวมเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ากับการจัดการเรียน การสอนตามเนื้อหาสาระเฉพาะทาง (Technological Pedagogy Content Knowledge) และมีการนำเสนอกรณีศึกษา และ/หรือแนวทางให้ครูเกิดแนวคิด แรงบันดาลใจ นำไปพัฒนา ปรับปรุง เปลี่ยนแปลง กระบวนการ การเรียนการสอน และการปฏิบัติตามกระบวนการชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ (Professional Learning Community) หลักสูตรที่เสนอจะต้องระบุความเฉพาะเจาะจงตามลักษณะของหลักสูตร โดยการระบุระดับความลุ่มลึก ในหลักสูตรเพียง 1 ระดับเท่านั้น หลักสูตรระดับพื้นฐาน หลักสูตรระดับกลางหรือหลักสูตรสูง เพียงระดับใดระดับหนึ่งเท่านั้น หลักสูตรหนึ่งจะแสดงว่ามีความลุ่มลึกหลายระดับไม่ได้ ซึ่งผู้เสนอหลักสูตรต้องทำความเข้าใจกับ คำอธิบายระดับความลุ่มลึกของหลักสูตรให้เข้าใจ เพื่อให้ครูพิจารณาเลือกเข้ารับการพัฒนาตนเองในหลักสูตรต่าง ๆ ได้ตรงกับความต้องการของครู อย่างแท้จริง และหน่วยพัฒนาครูต้องพิจารณาขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตร ซึ่งมี 8 ขั้นตอน ตามแนวคิดของอีตา ทาบา (Taba, 1962) ดังนี้

1. วินิจฉัยความต้องการ (diagnosis of need) ผู้สร้างหลักสูตร ต้องสำรวจความ ต้องการจำเป็นของผู้เรียนและสังคม
 2. การกำหนดวัตถุประสงค์การศึกษา (formulation of objectives) เมื่อได้ความ ต้องการและความจำเป็นของผู้เรียนแล้วนำมากำหนดวัตถุประสงค์ให้สอดคล้องกัน
 3. การคัดเลือกเนื้อหาสาระ (selection of content) การคัดเลือกเนื้อหาสาระที่มี ความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ มีความถูกต้อง เทียงตรง และมีความน่าเชื่อถือ
 4. การจัดเรียงลำดับเนื้อหา (organization of content) การจัดเนื้อหาในหลักสูตรให้สอดคล้องกับลำดับการเรียนรู้ ภูมิภาค ความสามารถในการเรียนรู้ และความต้องการของผู้เรียน
 5. การคัดเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ (selection of learning experiences) เมื่อคัดเลือกเนื้อหาแล้ว นักพัฒนาหลักสูตรจะต้องสรรหาวิธีการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่สัมพันธ์ กับเนื้อหาและผู้เรียน
 6. การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ (organization of learning activities) เป็นการ จัดเรียงลำดับประสบการณ์การเรียนรู้ จัดลำดับกิจกรรมการเรียนการสอน ให้สอดคล้องกับลักษณะ ของผู้เรียน
 7. การประเมินผลและวิธีการประเมินผล (evaluation and means of evaluation) นักพัฒนาหลักสูตร และครู จะเป็นผู้เลือกที่จะประเมินหลักสูตรว่าบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ กำหนดไว้หรือไม่ ทั้งครูและผู้เรียนควรจะร่วมกันกำหนดวิธีการประเมินผล
 8. การตรวจสอบความเหมาะสมของหลักสูตร (checking for balance and sequence) เป็นการตรวจสอบว่ากรอบโครงร่างหลักสูตรมีความสอดคล้องเชื่อมโยงกันระหว่าง จุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน และการวัดผลประเมินผล
- ซึ่งหลักสูตรเพื่อการพัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษาสายงานการสอนโดยระดับการพัฒนา ดังนี้

1. ระดับพื้นฐาน (Basic level) หมายถึง หลักสูตรที่นำเสนอประสบการณ์ และ/หรือ กิจกรรมขั้น เบื้องต้นหรือขั้นพื้นฐานสำหรับผู้เริ่มเรียนรู้เรื่องนั้น หรือผู้ที่ยังไม่เคยเรียนรู้เรื่องนั้น ๆ มาก่อน เป็นการจัดกิจกรรมเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ทั้งเนื้อหาสาระ (Knowledge) ตั้งแต่หลักการ แนวคิด ประวัติความเป็นมา พัฒนาการของเรื่องนั้น รวมถึงจะต้องมีกิจกรรมที่ให้ผู้ได้ฝึกทักษะปฏิบัติ (Skills) ที่จำเป็น และมีการสอดแทรกปลูกฝังคุณลักษณะที่เกี่ยวข้องกับความเป็นครุชนวกเข้าด้วยกัน (Attitude) โดยมีแนวทางการออกแบบ หลักสูตรที่มีลักษณะ ดังนี้ ข้อ 1 มีจำนวนชั่วโมงการอบรม ไม่น้อยกว่า 12 ชั่วโมง ข้อ 2 สาระในหลักสูตรนำเสนอเป็นการสร้างหรือทบทวนความรู้ ความเข้าใจ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ที่เป็นแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับเรื่องนั้น ข้อ 3 สาระในหลักสูตรสร้างหรือทบทวนทักษะ พื้นฐานที่เชื่อมโยงกับหลักการและทฤษฎี (Theory and Practice) ข้อ 4 สาระในหลักสูตรมีการฝึกปฏิบัติ การบูรณาการการสอนเนื้อหาสาระเฉพาะ (Pedagogical Content Knowledge: PCK) หรือ การหลอม รวมเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ากับการสอนเนื้อหาสาระเฉพาะ (Technological Pedagogical Content Knowledge: TPCK) ใช้ความรู้และทักษะนั้นเพื่อการเปลี่ยนแปลงการ เรียนการสอนหรือมุ่งเป้าที่การเรียนรู้ของนักเรียน ข้อ 5 สาระในหลักสูตรมีการให้ข้อมูล หรือสร้างแนวการปฏิบัติตนเพื่อความเป็นครูที่ดี ตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ

2. ระดับกลาง (Intermediate level) หมายถึง หลักสูตรที่นำเสนอประสบการณ์ และ/หรือ กิจกรรม ขั้นพัฒนาสำหรับผู้ที่มีพื้นฐานในเรื่องนั้นมาก่อน มีความเข้าใจหลักการ กรอบแนวคิด ทักษะ พื้นฐาน หรือผู้ที่เคยผ่านการพัฒนาในหลักสูตรระดับพื้นฐานมาก่อน เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ทั้ง เนื้อหาสาระ (Knowledge) ที่สูงกว่าระดับขั้นพื้นฐาน รวมถึงจะต้องมีกิจกรรมที่ให้ผู้ได้ฝึกทักษะปฏิบัติ (Skills) ที่จำเป็นในระดับที่ต้องมีการใช้ทักษะและ/หรือกระบวนการที่ซับซ้อนมากขึ้น และมีการ สอดแทรกปลูกฝังคุณลักษณะที่เกี่ยวข้องกับความเป็น ครุชนวกเข้าด้วยกัน (Attitude) สาระในหลักสูตร มีการฝึกปฏิบัติการบูรณาการการสอนเนื้อหาสาระเฉพาะ (Pedagogical Content Knowledge: PCK) หรือการหลอมรวมเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ากับการสอนเนื้อหาสาระเฉพาะ (Technological Pedagogical Content Knowledge: TPCK)

3. ระดับสูง (Advanced level) หมายถึง หลักสูตรที่นำเสนอประสบการณ์ และ/หรือ กิจกรรมที่เป็นความก้าวหน้า ซับซ้อนหรือเป็นเรื่องเฉพาะทางที่ลุ่มลึก เป็นศาสตร์หรือวิชาเอกเฉพาะ และ ต้องใช้ทักษะ การเรียนรู้ ขั้นสูง มีการบูรณาการความรู้ หรือมีการออกแบบสร้างสรรค์หรือมีลักษณะของ การวิจัย พัฒนา วิเคราะห์ วิจัย ผู้ที่จะเข้ารับการพัฒนาในหลักสูตรนี้ จะต้องมีความรู้หรือมี ประสบการณ์ในเรื่องนั้นมากกว่าระดับพื้นฐาน และต้องมีทักษะที่เคยปฏิบัติ มีประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่อง นั้น ๆ มาพอสมควร หรือผู้ที่เคยผ่านการพัฒนาในหลักสูตร ระดับกลางมาก่อน เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ทั้งเนื้อหาสาระ (Knowledge)

3.หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

การใช้ชีวิตตามหลักพอเพียงหรือชีวิตพอเพียง หากมีความเข้าใจถึงองค์ประกอบพื้นฐานของ หลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างถูกต้องและชัดเจนก็จะสามารถนำไปปรับใช้ได้ในสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อให้ เกิดประโยชน์และความสุขได้ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นทั้งหลักคิดและแนวทางปฏิบัติ ตน โดยยึดหลัก 3 ประการ ควบคู่กับ 2 เงื่อนไขการปฏิบัติ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1) ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียน ตนเอง และผู้อื่น หลักของความพอประมาณ (พอดี) ประกอบด้วย 5 ประการ คือ (1) พอดีด้านจิตใจ คือ

ความเข้มแข็ง มีจิตสำนึกที่ดี เอื้ออาทร ประนีประนอม และนึกถึงประโยชน์ส่วนรวม (2) พอดีด้านสังคม คือช่วยเหลือเกื้อกูล รู้รักสามัคคี สร้างความเข้มแข็งให้ครอบครัวและชุมชน (3) พอดีด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม คือ เลือกใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์และความยั่งยืนสูงสุด จัดการอย่างฉลาดและรอบคอบ โดยต้องบริหาร จัดการให้เป็น รักษา ฟื้นฟู และพัฒนาทรัพยากร (4) พอดีด้านเทคโนโลยีคือ การรู้จักใช้เทคโนโลยีให้เหมาะสมต่อความต้องการและ สภาพแวดล้อม คัดสรร เทคโนโลยีที่จะใช้ให้เกิดประโยชน์จริง ๆ และ (5) พอดีด้านเศรษฐกิจ จำเป็นต้องมุ่งลดรายจ่ายก่อน รู้จักจัดการกับรายได้ที่มีอยู่ โดยยึดหลักพออยู่ พอกิน พอใช้

2) ความมีเหตุผล (Reasonableness) คือ การตัดสินใจเกี่ยวกับพฤติกรรมต่าง ๆ ที่มีความพอประมาณ ในมิติต่างๆจะต้องมีสติรอบรู้คิดถึงระยะยาวต้องมีเป้าหมายและวิธีการที่เหมาะสมมีความรู้ในการดำเนินการมีการพิจารณาจากเหตุปัจจัยและข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ต้องเป็นการมองระยะยาว ตลอดจนต้องคำนึงถึงผลกระทบของการกระทำ และความเสีย จะทำให้ความพอประมาณทั้งในปัจจุบันและอนาคต ความสำคัญของการมีเหตุผลอาจพิจารณาจากพระราชดำรัสนี้

3) การมีภูมิคุ้มกันในตัวดีพอสมควร (Self - immunity) พลวัตรในมิติต่างๆทำให้มีการเปลี่ยนแปลงในสภาวะต่างๆอย่างรวดเร็วขึ้น จึงต้องมีการเตรียมตัวพร้อมรับผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆการกระทำสามารถสร้างภูมิคุ้มกันพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงและการคุ้มกัน จะทำให้มีความพอเพียงแม้เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงถึงจะมีเหตุการณ์ที่แย่ที่สุดก็รับมือได้ทั้งนี้หากจะมีความพอเพียง เงื่อนไขการปฏิบัติ ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงคือเงื่อนไขความรู้คู่คุณธรรม ได้แก่มี ความรอบรู้ รอบคอบ ระมัดระวังและเงื่อนไข คุณธรรมจำเป็นต้องมีความรู้อย่างถูกต้อง และต้องมีหลักการปฏิบัติที่ จะไม่ทำให้เกิดโทษต่อตนเองและผู้อื่น)

กรอบแนวคิดการวิจัย

ตัวแปรต้น

SEP (Sufficiency Economy Philosophy) BL (Creativity based Learning) มี 5 ขั้นตอน ดังนี้

- 1.การกระตุ้นความสนใจ
- 2.ตั้งปัญหา
- 3.ค้นคว้าความคิดสร้างสรรค์
- 4.นำเสนอแนวทางการคิด
- 5.การประเมินผล

ตัวแปรตาม

1. กิจกรรมสำหรับใช้เป็นแนวทางการพัฒนาสมรรถนะที่ส่งเสริมการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับนักศึกษาครู
- 2.หลักสูตรการพัฒนาสมรรถนะความเป็นครูที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
3. สมรรถนะความเป็นครูตามมาตรฐานวิชาชีพ

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพครูของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชธานี แบ่งออกเป็น 3 ระยะ คือ 1) การสังเคราะห์ร่างต้นฉบับ

ของรูปแบบการเรียนการสอน 2) การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน และ 3)การติดตามความสามารถในการใช้การพัฒนาสมรรถนะ

ตารางที่ 1 แสดงขั้นตอนหลักในกระบวนการวิจัย

การดำเนินงานวิจัย	ผลการดำเนินงานวิจัย
ระยะที่ 1การสังเคราะห์ร่างต้นฉบับของรูปแบบกิจกรรมการเรียนการสอนสำหรับใช้เป็นแนวทางการพัฒนาสมรรถนะที่ส่งเสริมการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับนักศึกษา	ระยะที่ 1 ได้รูปแบบกิจกรรมการเรียนการสอนสำหรับใช้เป็นแนวทางการพัฒนาสมรรถนะที่ส่งเสริมการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับนักศึกษา
ระยะที่ 2 สร้างหลักสูตรการพัฒนาสมรรถนะครู	ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน
2.1 การทดสอบก่อนการจัดการเรียนการสอน	2.1 ผลการทดสอบก่อนการจัดการเรียนการสอน
1) ทดสอบวัดความสามารถการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพครู	1)ผลการทดสอบวัดความสามารถในการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพครู
2) การประเมินลักษณะการสอนครู	2) ผลการประเมินลักษณะสมรรถนะครู
2.2 การวิจัยปฏิบัติการวงรอบที่ 1	2.2 การวิจัยปฏิบัติการสอนเกี่ยวกับความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพครูโดยการบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
1) การจัดการเรียนการสอนเรื่องความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพ	ระยะที่ 3ได้ผลการประเมินผลลัพธ์ในการพัฒนาสมรรถนะความเป็นครูตามมาตรฐานวิชาชีพ
ระยะที่ 3 สร้างเครื่องประเมินสมรรถนะครู	
3 ด้าน	

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Research) เป็นการวิจัยเชิงปริมาณที่คล้ายการทดลองจริง แต่ไม่มีการสุ่มตัวอย่างเข้ากลุ่ม กลุ่มประชากรเป็นนักศึกษาสาขาการศึกษาปฐมวัย2 ห้อง จำนวนทั้งหมด 120 คน โดยการสุ่มแบบ ใช้การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยคัดเลือกกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาสาขาการศึกษาปฐมวัย ชั้นปีที่ 4 ห้องที่ 2 จำนวน 40 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 20 คน เครื่องมือวิจัยที่ใช้ได้แก่ (1) หลักสูตรพัฒนาสมรรถนะครูแบบบูรณาการ SEP (2) แบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับ SEP (3) แบบประเมินสมรรถนะครู และ (4) แบบสังเกตพฤติกรรมการสอน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เนื้อหาและสถิติพื้นฐาน (ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

เครื่องมือการวิจัย

1. แบบทดสอบความรู้ SEP- ตรวจสอบความตรงเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ได้ค่า IOC 0.6 หาความเที่ยงด้วย KR-20 ได้ค่า 0.82
2. แบบประเมินสมรรถนะครูใช้เกณฑ์ประเมินตาม Rubric 5 ระดับ (1 - 5 คะแนน)

3. แบบสังเกตการสอนใช้เกณฑ์ประเมินตาม Rubric 5 ระดับ (1 - 5 คะแนน)

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การหาค่า IOC ของแบบประเมินสมรรถนะครู 3 ด้าน โดยมีกระบวนการสำคัญในการตรวจสอบความตรงของเนื้อหาแต่ละข้อในเครื่องมือหรือแผนกวัตถุประสงค์ที่ต้องการวัด โดยในงานวิจัยนี้มีการดำเนินการประเมิน IOC โดยนำแผนการจัดการเรียนรู้หรือแบบประเมินที่พัฒนาขึ้น เสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านขึ้นไป ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาแต่ละข้อกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านจะให้คะแนนแต่ละข้อ ดังนี้

+1 หมายถึง สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

0 หมายถึง ไม่แน่ใจ

-1 หมายถึง ไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

นำคะแนนที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนในแต่ละข้อ มาคำนวณค่า IOC ด้วยสูตร $IOC = \sum$ คะแนนที่ผู้เชี่ยวชาญให้จำนวนผู้เชี่ยวชาญ $IOC = \text{จำนวนผู้เชี่ยวชาญ} \sum$ คะแนนที่ผู้เชี่ยวชาญให้ข้อที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ถือว่ามีความสอดคล้องเหมาะสม สามารถนำไปใช้ได้หากต่ำกว่า 0.50 จะต้องปรับปรุงหรือพัฒนาใหม่ก่อนนำไปใช้จริง

2. การวิเคราะห์ค่าคะแนนเฉลี่ย ผลการทดสอบและการประเมินผลโดยการใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิจัย มีค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

รูปแบบกิจกรรมการเรียนการสอนสำหรับใช้เป็นแนวทางการพัฒนาสมรรถนะที่ส่งเสริมการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับนักศึกษาครู มี 4 กิจกรรม คือ 1) การทำงานเป็นทีม 2) การสื่อสาร 3) การใช้ปัญหาเป็นฐาน ซึ่งเป็นสมรรถนะสำคัญของความเป็นครู

การพัฒนาสมรรถนะความเป็นครูตามมาตรฐานวิชาชีพครูโดยการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนักศึกษาสาขาการศึกษาปฐมวัย ชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชธานี ตามวัตถุประสงค์การวิจัยด้านการพัฒนาสมรรถนะที่ส่งเสริมการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของครู ซึ่งเป็นหลักสูตรการพัฒนาสมรรถนะที่ส่งเสริมการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของครู เป็นหลักสูตรที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อใช้ในการพัฒนาสมรรถนะครู 3 ด้าน คือ ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานในการจัดการเรียนรู้และด้านการด้านความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชนและ ด้านจรรยาบรรณวิชาชีพครู มีองค์ประกอบของหลักสูตร คือ หลักการ จุดมุ่งหมาย เนื้อหา กิจกรรมการฝึกอบรม สื่อการฝึกอบรม และการวัดและประเมินผล เป็นหลักสูตรที่เน้นผู้เข้ารับการอบรมเป็นสำคัญ โดยการลงมือปฏิบัติจริง สร้างความรู้และสรุปองค์ความรู้ด้วยตนเอง เน้นการปฏิบัติกิจกรรมด้วยกระบวนการกลุ่ม การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน เนื้อหาสาระ แบ่งเป็น 8 กิจกรรม ประกอบด้วยภาคทฤษฎี 15 ชั่วโมง ภาคปฏิบัติ 21 ชั่วโมง รวมเวลาตลอดหลักสูตร 36 ชั่วโมง ซึ่งองค์ประกอบของหลักสูตรการพัฒนาสมรรถนะความเป็นครู เป็นหลักสูตรที่ผู้วิจัยได้พัฒนา มีองค์ประกอบของหลักสูตรคือ หลักการ จุดมุ่งหมาย เนื้อหา กิจกรรมการฝึกอบรม สื่อการฝึกอบรม และการวัดและประเมินผล

ตารางที่ 2 ผลการประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ร้อยละ
อ.นิเทศก์ (Teacher Supervisor)	4.56	0.188	91.2
ครูพี่เลี้ยง (Mentor Teacher)	4.59	0.273	91.8
ผู้บริหารฯ (School Administrator)	4.63	0.194	92.6
ผู้แทนฯ (Representative)	4.59	0.164	91.8
ภาพรวม	4.59	0.20	91.8

จากตารางที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวม สมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาอยู่ในระดับดีมาก (ร้อยละ 91.80) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการประเมินสมรรถนะด้านนี้สูงที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.63, ร้อยละ 92.6) รองลงมาคือครูพี่เลี้ยงและผู้แทนฯ (ค่าเฉลี่ย 4.59, ร้อยละ 91.8) และอาจารย์นิเทศก์ (ค่าเฉลี่ย 4.56, ร้อยละ 91.2) ภาพรวม (ค่าเฉลี่ย = 4.59, SD = 0.20 ร้อยละ = 91.8) ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีความเห็นสอดคล้องกันว่านักศึกษามีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ได้ดี อย่างไรก็ตาม ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ค่อนข้างต่ำแสดงให้เห็นว่าข้อมูลมีการกระจายตัวน้อยซึ่งอาจบ่งชี้ว่านักศึกษาส่วนใหญ่มีสมรรถนะด้านนี้อยู่ในระดับใกล้เคียงกัน

ตารางที่ 3 ผลการประเมินสมรรถนะด้านความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ร้อยละ
อ.นิเทศก์ (Teacher Supervisor)	3.78	0.164	75.6
ครูพี่เลี้ยง (Mentor Teacher)	3.81	0.171	76.2
ผู้บริหารฯ (School Administrator)	3.85	0.133	77
ผู้แทนฯ (Representative)	3.83	0.139	76.6
ภาพรวม	3.82	0.15	76.35

จากตารางที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะด้านความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชนอยู่ในระดับดี (ร้อยละ 76.60) โดยผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ประเมินให้คะแนนเฉลี่ยสูงสุด (ค่าเฉลี่ย 3.85, ร้อยละ 77) รองลงมาคือผู้แทนฯ (ค่าเฉลี่ย 3.83, ร้อยละ 76.6) ครูพี่เลี้ยง (ค่าเฉลี่ย 3.81, ร้อยละ 76.2) และอาจารย์นิเทศก์ (ค่าเฉลี่ย 3.78, ร้อยละ 75.6) ภาพรวม (ค่าเฉลี่ย = 3.82, SD = 0.15 ร้อยละ = 76.2) ซึ่งมีแนวโน้มคล้ายคลึงกับผลการประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ อย่างไรก็ตาม ค่าเฉลี่ยของสมรรถนะด้านนี้ค่อนข้างต่ำกว่าด้านอื่น ๆ อย่างเห็นได้ชัด และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานก็ยังอยู่ในระดับต่ำ ซึ่งอาจสะท้อนให้เห็นว่านักศึกษายังมีจุดที่ต้องพัฒนาเพิ่มเติมในด้านการสร้างความสัมพันธ์และทำงานร่วมกับผู้ปกครองและชุมชน

ตารางที่ 4 ผลการประเมินสมรรถนะด้านจรรยาบรรณวิชาชีพ

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ร้อยละ
อ.นิเทศก์ (Teacher Supervisor)	4.79	0.178	95.8
ครูพี่เลี้ยง (Mentor Teacher)	4.83	0.204	96.6
ผู้บริหารฯ (School Administrator)	4.85	0.163	97
ผู้แทนฯ (Representative)	4.83	0.178	96.6
ภาพรวม	4.83	0.18	96.5

จากตารางที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า พบว่า สมรรถนะด้านจรรยาบรรณวิชาชีพได้รับการประเมินในระดับดีเยี่ยม (ร้อยละ 96.49) โดยผู้บริหารสถานศึกษาให้คะแนนเฉลี่ยสูงสุด (ค่าเฉลี่ย 4.85, ร้อยละ 97) รองลงมาคือครูพี่เลี้ยงและผู้แทนฯ (ค่าเฉลี่ย 4.83, ร้อยละ = 96.6) และอาจารย์นิเทศก์ (ค่าเฉลี่ย 4.79, ร้อยละ 95.8) ภาพรวม(ค่าเฉลี่ย = 4.83, SD = 0.18 ร้อยละ = 96.5) ซึ่งแสดงให้เห็นว่านักศึกษามีความตระหนักและยึดมั่นในจรรยาบรรณวิชาชีพเป็นอย่างดี ค่าเฉลี่ยที่สูงและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ต่ำบ่งชี้ว่านักศึกษส่วนใหญ่มีสสมรรถนะด้านนี้อยู่ในระดับสูงและมีความสม่ำเสมอ

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาสมรรถนะความเป็นครูตามมาตรฐานวิชาชีพครู โดยใช้หลักสูตรที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (SEP) สำหรับนักศึกษาสาขาการศึกษาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชธานี ผลการวิจัยพบว่ากิจกรรมในการพัฒนาสมรรถนะความเป็นครูที่สำคัญในการบูรณาการ SEP ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน และด้านจรรยาบรรณวิชาชีพ สอดคล้องกับงานวิจัยของธนวัฒน์ สุขสวัสดิ์ (2563) ที่พบว่า การบูรณาการ SEP ในหลักสูตรพัฒนาครูส่งผลต่อทักษะการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความพอประมาณและความรับผิดชอบต่อสังคม นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังสอดคล้องกับ UNESCO (2019) ที่เน้นย้ำว่าการศึกษายังยืนต้องเชื่อมโยงกับปรัชญาท้องถิ่น เพื่อสร้างครูที่มีความตระหนักในบทบาทต่อชุมชนและสิ่งแวดล้อม หลักสูตรพัฒนาสมรรถนะที่สร้างขึ้นมีองค์ประกอบหลัก ได้แก่ วัตถุประสงค์ เนื้อหาสาระ กิจกรรมการเรียนรู้ และการวัดผล โดยมีระยะเวลา 36 ชั่วโมง ซึ่งส่งผลให้กลุ่มทดลองมีคะแนนความรู้และสมรรถนะเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของสุภาพร ใจดี (2564) ที่ระบุว่า การสร้างหลักสูตรที่บูรณาการ SEP ช่วยพัฒนาสมรรถนะด้านจรรยาบรรณผ่านกิจกรรมเชิงปฏิบัติ เช่น การใช้ทรัพยากรอย่างรู้คุณค่าและการสื่อสารกับชุมชน ผลลัพธ์ของการประเมินสมรรถนะที่ส่งเสริมความสามารถในการออกแบบหน่วยการเรียนรู้ที่บูรณาการ SEP สูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยค่าเฉลี่ยสมรรถนะด้านจรรยาบรรณวิชาชีพ สูงที่สุด ($\bar{x} = 4.82$) ตามด้วยด้านความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน ($\bar{x} = 3.92$) และ ด้านการจัดการเรียนรู้ ($\bar{x} = 4.35$) ทั้งนี้ ผลการสังเกตพฤติกรรมการสอนสะท้อนว่านักศึกษากลุ่มทดลองสามารถแสดงพฤติกรรมการสอนที่สะท้อนการบูรณาการ SEP ได้ในระดับดีถึงดีมาก แสดงให้เห็นว่าหลักสูตรนี้สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาสมรรถนะครูให้มีความสามารถในการบูรณาการ SEP ในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะการวิจัย

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรการออกแบบการสอน: นำผลการวิจัยที่บ่งชี้ว่าการบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (SEP) มีผลกระทบเชิงบวกต่อทักษะการสอนและจรรยาบรรณวิชาชีพ มาปรับใช้ในการออกแบบหลักสูตรใหม่ให้ครอบคลุมทั้งด้านทฤษฎีและภาคปฏิบัติ โดยเฉพาะในส่วนของการวางแผนและบริหารจัดการชั้นเรียนที่เน้นการใช้ทรัพยากรอย่างพอประมาณและสร้างสรรค์

2. จัดอบรมและพัฒนาครูในด้านการออกแบบการสอนแบบ SEP: จัดโครงการอบรมหรือเวิร์คช็อปเฉพาะด้านการออกแบบการสอนที่บูรณาการ SEP ให้กับครู เพื่อให้เข้าใจและประยุกต์ใช้แนวทาง SEP ในการวางแผนการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมในห้องเรียน และการใช้เครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศในการสอน ซึ่งจะช่วยให้ครูสามารถนำแนวคิด “พอเพียง” มาปรับใช้ในการพลิกรูปแบบการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับยุคสมัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ.

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาการออกแบบการสอนแบบเปรียบเทียบ: ควบออกแบบการวิจัยแบบเปรียบเทียบ (Comparative Design Research) เพื่อศึกษาความแตกต่างระหว่างการออกแบบการสอนที่บูรณาการ SEP กับแนวทางการออกแบบการสอนอื่น ๆ ในแง่ของประสิทธิผลของการเรียนรู้ ทั้งนี้โดยรวมถึงการประเมินความพึงพอใจและประสิทธิภาพของวิธีการสอนในแต่ละกลุ่ม ซึ่งจะช่วยให้สามารถสรุปองค์ประกอบสำคัญที่ควรคงไว้และเพิ่มเติมเพื่อให้หลักสูตรมีความสามารถในการตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลงในสถานการณ์จริง)

2. พัฒนาและทดสอบโมเดลการออกแบบการสอนที่บูรณาการ SEP: ใช้วิธีวิจัยแบบผสม (Mixed Methods) เพื่อพัฒนาและทดสอบโมเดลการออกแบบการสอนที่บูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยให้ความสำคัญกับการวิเคราะห์เชิงคุณภาพเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกแบบและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศร่วมกับ SEP ในการจัดการเรียนรู้

เอกสารอ้างอิง

- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2556). การพัฒนาหลักสูตร ทฤษฎีสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: วิพริทัศน์.
- ทศนา เขมมณี. (2559). การแปลงปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแผนปฏิบัติการในห้องเรียน: แนวทางการจัดการเรียนรู้ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธนวัฒน์ สุขสวัสดิ์. (2563). การบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในหลักสูตรพัฒนาครู. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธนวัฒน์ สุขสวัสดิ์. (2563). การบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในหลักสูตรพัฒนาครู. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รัตนกร อัจฉรา. (2563). การวิจัยเชิงทดลอง: บทบาทของ SEP ในการพัฒนาครู. วารสารนวัตกรรมการศึกษา, 14(3), 103-119.
- วงศ์เทพ เมืองแก้ว. (2565). การศึกษาชุมชนในเชียงใหม่กับการจัดการทรัพยากรท้องถิ่น. เชียงใหม่: ศูนย์วิจัยสังคมและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- วรฤทธิ์ ชาญวิทย์. (2561). การส่งเสริมปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในหลักสูตรปฐมวัย. วารสารยุคใหม่การสอน, 7(2), 40-55.
- วิไล จันทรประภา. (2564). การผสมผสาน SEP ในวิธีการสอนเพื่อพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา. วารสารนวัตกรรมครู, 12(2), 65-80.
- สุทธิวรรณ ตันติรังสี. (2560). การพัฒนาสมรรถนะครูผ่านการวิจัยในชั้นเรียน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สุภาพร ใจดี. (2564). การสร้างหลักสูตรบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อเสริมสมรรถนะครู (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุฎิบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.
- อรพรรณ จักรินทร์. (2562). ผลกระทบของ SEP ต่อวิธีการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียน. วารสารพัฒนาการศึกษา, 10(3), 77-93.
- Darling-Hammond, L. (2006). Teacher professional development: Key to student success.
- Johnson, A. B., & Lee, C. D. (2020). Integrating sufficiency economy philosophy in teacher development programs. *Journal of Educational Research*, 15(3), 45-60.
- Knowles, M. (1984). *The adult learner: A neglected species* (3rd ed.).
- Lee, S. (2021). Sufficiency economy philosophy in business and community development.
- Srisuk, K., et al. (2015). Public consciousness development through the sufficiency economy philosophy.
- Taba, H. (1962). *Curriculum Development: theory and Practice*. New York: Harcourt, Brace & World.
- UNESCO. (2019). Sustainable education and local philosophies. Retrieved 14 May 2025 From [https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000261802le education and local philosophies](https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000261802le%20education%20and%20local%20philosophies)